

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Факультет ветеринарної медицини
“04” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ СПЕЦІАЛЬНА ЕПІЗООТОЛОГІЯ ”**

Галузь знань Ветеринарна медицина
Спеціальність 211 “Ветеринарна медицина”
Освітня програма “Ветеринарна медицина”
Факультет ветеринарної медицини

Розробники: **Володимир МЕЛЬНИК**, завідувач кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин к.вет.н., доцент, **Валерій УШКАЛОВ**, професор кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин д.вет.н., професор, **Віталій НЕДОССКОВ**, професор кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин д.вет.н., професор,, **Олександр МАРТИНЮК**, доцент кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин к.вет.н., доцент, **Віктор ШЕВЧУК**, доцент кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин к.вет.н., доцент, **Наталя СОРОКІНА**, доцент кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин к.вет.н., доцент

Київ – 2026 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету ветеринарної медицини
_____ Олександр ВАЛЬЧУК
"____" червня 2026 р.

СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри ветеринарної епідеміології
та охорони здоров'я тварин
Протокол № 6 від "15" травня 2026 р.
Завідувач кафедри
_____ Володимир МЕЛЬНИК

РОЗГЛЯНУТО
Гарант ОП "Ветеринарна медицина"
к.вет.н., доцент
_____ Володимир МЕЛЬНИК

ПОГОДЖЕНО
Голова біоетичної комісії НУБіП України
_____ Олег МЕЛЬНИК

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
"СПЕЦІАЛЬНА ЕПІЗООТОЛОГІЯ"**

Галузь знань Ветеринарна медицина

Спеціальність 211 "Ветеринарна медицина"

Освітня програма "Ветеринарна медицина" (скорочений термін навчання)

Факультет ветеринарної медицини

Розробники: **Володимир МЕЛЬНИК**, завідувач кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин к.вет.н., доцент, **Валерій УШКАЛОВ**, професор кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин д.вет.н., професор, **Віталій НЕДОССКОВ**, професор кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин д.вет.н., професор,, **Олександр МАРТИНЮК**, доцент кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин к.вет.н., доцент, **Віктор ШЕВЧУК**, доцент кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин к.вет.н., доцент, **Наталя СОРОКІНА**, доцент кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин к.вет.н., доцент

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Спеціальна епізоотологія» є профільною для підготовки магістрів ветеринарної медицини, спрямованою на поглиблене вивчення збудників, механізмів поширення, особливостей перебігу, діагностики, профілактики та заходів боротьби з особливо небезпечними, зоонозними та транскордонними інфекційними хворобами сільськогосподарських і диких тварин.

Курс побудований з урахуванням міждисциплінарного підходу відповідно до концепції «Єдиного здоров'я», що дозволяє студентам усвідомити роль ветеринарного лікаря як ключового фахівця в системі глобальної біобезпеки та санітарного захисту.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Спеціальність	<i>211 – «Ветеринарна медицина»</i>	
Освітня програма	<i>Ветеринарна медицина</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна скорочений термін	
Курс (рік підготовки)	<i>6</i>	
Семестр	<i>11</i>	
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	
Практичні, семінарські заняття	<i>год.</i>	
Лабораторні заняття	<i>30 год.</i>	
Самостійна робота	<i>75 год.</i>	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>3 год.</i>	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти магістерського рівня глибокі знання та практичні навички з діагностики, профілактики і ліквідації інфекційних хвороб тварин з урахуванням національних і міжнародних стандартів епізоотичного нагляду, управління біоризиками та біозахисту. Фундаментальне опрацювання загальних питань епізоотології, документів МЕБ, які стосуються інфекційних хвороб тварин, запобіжних і профілактичних заходів, глибоке вивчення інфекційних хвороб, які спричинили виклик у сучасному глобалізованому світі (SARS, губчастоподібна енцефалопатія ВРХ, високопатогенний грип птиці, африканська чума свиней), вивчення емерджентних інфекційних хвороб, та тих що не були взяті до уваги при вивченні основного курсу епізоотології.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню: «Анатомія тварин», «Цитологія, гістологія, ембріологія», «Фізіологія тварин», «Біохімія тварин», «Ветеринарна мікробіологія», «Ветеринарна вірусологія», «Ветеринарна імунологія», «Патологічна фізіологія», «Гігієна тварин», «Годівля тварин», «Ветеринарна фармакологія», «Основи біобезпеки та біоетики», «Клінічна і лабораторна діагностика», «Патоморфологія».

Набуття компетентностей:

- **інтегральна компетентність (ІК):** Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- **загальні компетентності (ЗК):**

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної галузі та професії.

ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

- **спеціальні (фахові) компетентності (СК):**

СК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

СК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.

СК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин різних класів і видів, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

СК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

СК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.

СК 19. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

СК 20. Здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 3. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

ПРН 4. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.

ПРН 7. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.

ПРН 18. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.

ПРН 20. Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.

Компетенції першого дня

До основних компетенцій першого дня належать:

10. Розуміти та застосовувати принципи концепції Єдиного здоров'я для забезпечення належної клінічної практики у ветеринарії, а також науково обґрунтованої та доказової ветеринарної медицини.

22. Збирати, зберігати та транспортувати зразки, обирати відповідні діагностичні тести, здійснювати інтерпретації та мати розуміння щодо обмеження результатів тестів.

25. Розпізнавати ознаки можливих захворювань тварин, що підлягають повідомленню до відповідних державних органів, зоонозів, а також ознак жорстокого поводження з тваринами та вживати відповідних заходів, у тому числі повідомляти відповідні органи влади.

26. Отримувати доступ до відповідних джерел інформування та Законодавства, що стосуються догляду за тваринами та забезпечення їх благополуччя, переміщення тварин, нотифікацій щодо догляду за тваринами та їх добробутом, переміщенням тварин, хвороб, що підлягають повідомленню, використання лікарських засобів, включаючи відповідальне використання антимікробних препаратів.

27. Правильно і відповідально призначати пацієнтам ліки та видавати їх відповідно до Законодавства та останніх настанов.

29. Правильно застосовувати принципи та оцінювати протоколи з біозахисту.

34. Проводити розтин трупів тварин всіх поширених видів, включаючи відбір зразків, відправку їх на дослідження та оформлення звітності.

38. Консультувати населення та впроваджувати програми профілактики та ліквідації хвороб відповідно до захворювання та виду тварин, прийнятих стандартів здоров'я тварин, їх добробуту, громадського здоров'я та охорони навколишнього середовища.

Компетенції першого дня, які мають підтримувальний характер:

1. Демонструвати розуміння етичних та правових рамок, в яких має працювати лікар ветеринарної медицини, включаючи професійні аспекти, аспекти, що пов'язані з благополуччям тварин, власників тварин, громадським здоров'ям, суспільні та екологічні аспекти, пов'язані з професійною діяльністю.

4. Сприяти та контролювати збереження здоров'я та безпеки себе, пацієнтів, власників тварин, колег та навколишнього середовища під час здійснення професійної діяльності; демонструвати знання про принципи забезпечення якості; застосовувати принципи управління ризиками на практиці.

11. Демонструвати здатність критично аналізувати докази, справлятися з неповною інформацією, вирішувати непередбачувані ситуації та адаптувати знання, вміння і практичні навички до різних виробничих ситуацій.

12. Використовувати професійні здібності для сприяння розвитку ветеринарних знань та реалізації концепції "Єдине здоров'я" з метою сприяння здоров'ю, безпеці та благополуччю тварин, людини і навколишнього середовища, а також досягнення Цілей сталого розвитку ООН.

Компетенції першого дня, які мають додатковий характер:

16. Отримувати точну та об'єктивну історію окремої тварини або групи тварин, а також їх утримання та стану навколишнього середовища.

23. Чітко комунікувати та співпрацювати з діагностичними установами, включаючи надання ними відповідних результатів для формування історії хвороби відповідного пацієнта.

24. Використовувати базове діагностичне обладнання та ефективно проводити обстеження тварин відповідно до конкретного випадку, згідно з належною практикою охорони здоров'я та біобезпеки і чинними нормативними документами. Розуміти внесок цифрових інструментів та штучного інтелекту у теорію і практику ветеринарної медицини.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Повний термін навчання						усього	у тому числі					
	усього	у тому числі						усього	у тому числі				
1	2	л	п	лаб	інд	с.р.	8		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Факторні інфекційні хвороби тварин: епізоотологія, біозахист і стратегії контролю													
Тема 1. Естафетна та неестафетна передача збудника при факторних інфекційних хворобах тварин: механізми формування епізоотичного процесу та стратегії його контролю.	14	2		4		8							
Тема 2. Комплексна профілактика факторних хвороб тварин: сучасні підходи, біозахист та роль технологічного менеджменту	14	2		4		8							
Модуль 1	2			2									
Разом за змістовим модулем 1	30	4	0	10	0	16							

Змістовий модуль 2. Емерджентні, екзотичні та транскордонні інфекції тварин: глобальні виклики, біобезпека та ветеринарна відповідь у концепції 'Єдиного здоров'я'											
Тема 1. Емерджентні та екзотичні інфекції тварин: глобальні виклики для ветеринарної медицини в контексті "Єдиного здоров'я".	18	2		4		12					
Тема 2. Мутації, нові нозоареали та міжвидові переходи: трансформація відомих інфекцій тварин у XXI столітті.	16	2		2		12					
Тема 3. Ремерджентні і транскордонні інфекційні хвороби тварин: повернення «старих загроз» та виклики для національної безпеки	14	2		2		10					
Модуль 2	2			2							
Разом за змістовим модулем 2	50	6	0	10	0	34					
Змістовий модуль 3. Біотероризм, зоонозні загрози та біобезпека: роль тварин у виникненні висококонтagioзних інфекцій											
Тема 1. Біотероризм як загроза ветеринарній біобезпеці: національний і глобальний контекст.	12	2		2		8					
Тема 2. Збудники інфекційних хвороб тварин як потенційні агенти біотероризму: біологічні властивості, патогенність, наслідки використання.	14	2		4		8					
Тема 3. Стемпінг-аут, як стратегія ліквідації небезпечних інфекцій: підходи до боротьби та біозахисту при спалахах хвороб високої загрози	14	1		4		9					
Модуль 3	2										
Разом за змістовим модулем 3	40	5	0	10	0	25					
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)		-	-	-	-	-					
Усього годин	120	15	-	30		75					

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Естафетна та неестафетна передача збудника при факторних інфекційних хворобах тварин: механізми формування епізоотичного процесу та стратегії його контролю.	2
2.	Комплексна профілактика факторних хвороб тварин: сучасні підходи, біозахист та роль технологічного менеджменту	2
3.	Емерджентні та екзотичні інфекції тварин: глобальні виклики для ветеринарної медицини в контексті "Єдиного здоров'я".	2
4.	Мутації, нові нозоареали та міжвидові переходи: трансформація відомих інфекцій тварин у XXI столітті.	2
5.	Ремерджентні і транскордонні інфекційні хвороби тварин: повернення «старих загроз» та виклики для національної безпеки	2
6.	Біотероризм як загроза ветеринарній біобезпеці: національний і глобальний контекст.	1
7.	Збудники інфекційних хвороб тварин як потенційні агенти біотероризму: біологічні властивості, патогенність, наслідки використання.	2
8.	Стемпінг-аут, як стратегія ліквідації небезпечних інфекцій: підходи до боротьби та біозахисту при спалахах хвороб високої загрози	2
ВСЬОГО		15

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Анаеробна ентеротоксемія тварин. Браздот. Бешиха.	2
2.	Гемофільозний полісерозит. Дизентерія. Нодулярний дерматит. Сап.	2
3.	Стрептококоз. Вібріоз. Мит. Некробактеріоз.	2
4.	Колібактеріоз. Коліентеротоксемія. Пастерельоз. Сальмонельоз.	2
5.	Модуль 1. Факторні інфекційні хвороби тварин: епізоотологія, біозахист і стратегії контролю	2
6.	Положення про "Надзвичайні протиепізоотичні комісії", які документи та накази регламентують їх роботу. Принцип роботи та функції таких комісій. Загальна характеристика емерджентних інфекційних захворювань. Методи профілактики і захист території держави від занесення збудників емерджентних інфекційних захворювань. Законодавчі акти МЄБ та ЄС у боротьбі й контролі з цими інфекційними хворобами.	2
7.	Розгляд аспектів емерджентності на прикладі (1) нових раніше невідомих науці інфекцій: геморагічна хвороба кролів, коронавірусний ентерит каченят; (2) відомих хвороб в нових, змінених формах прояву і перебігу: інфекційний бурсит курей, сальмонельоз; (3) старих, колись переможених інфекцій, що вийшли з-під контролю служб ветеринарної медицини: класична чума свиней, сказ, туберкульоз великої рогатої худоби.	2
8.	Загальна характеристика екзотичних інфекцій. Методи профілактики і захист території держави від занесення збудників екзотичних інфекційних захворювань. Законодавчі акти МЄБ та ЄС у боротьбі й контролі з цими інфекційними хворобами. Розгляд екзотичних інфекцій на прикладі африканської чуми коней, африканської чуми свиней, чуми великої рогатої худоби, катаральної гарячки овець.	2

9.	Транскордонні інфекційні хвороби. Ящур. Чума великої рогатої худоби. Контагіозна плевропневмонія великої рогатої худоби. Віспа овець та кіз. Чума дрібних жуйних. Високопатогенний грип птиці.	2
10.	Модуль 2. Емерджентні, екзотичні та транскордонні інфекції тварин: глобальні виклики, біобезпека та ветеринарна відповідь у концепції 'Єдиного здоров'я'	2
11.	Розгляд зв'язку виникнення найбільш небезпечних інфекційних захворювань людей із резервуарною роллю різних видів тварин і птиці гарячки Марбург, Ебола, гарячки Західного Нілу,	2
12.	Розгляд зв'язку виникнення найбільш небезпечних інфекційних захворювань людей із резервуарною роллю різних видів тварин і птиці гарячки жовта гарячка, аргентинська геморагічна гарячка, гарячки геморагічна гарячка Мачупо, Хвороба річки Потомак	2
13.	Розгляд зв'язку виникнення найбільш небезпечних інфекційних захворювань людей із резервуарною роллю різних видів тварин і птиці Крим-Конго, геморагічна гарячка з нирковим синдромом	2
14.	Розгляд зв'язку виникнення найбільш небезпечних інфекційних захворювань людей із резервуарною роллю різних видів тварин і птиці гарячки к'ясанурська лісова хвороба, гарячка денге, чикунчун'я	2
15.	Модуль 3. Біотероризм, зоонозні загрози та біобезпека: роль тварин у виникненні висококонтагіозних інфекцій	2
ВСЬОГО		30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Розробка заходів профілактики та боротьби з анаеробними інфекціями тварин.	6
2.	Розробка заходів профілактики та боротьби з анаеробною ентеротоксемією у тварин.	6
3.	Розробка заходів профілактики та боротьби з туберкульозом у тварин	6
4.	Розробка заходів профілактики та боротьби з брадзотом та бешихою.	6
5.	Розробка заходів профілактики та боротьби з грипом усіх видів тварин	6
6.	Розробка заходів профілактики та боротьби з ринопневмонією серед конепоголів'я	6
7.	Розробка заходів профілактики та боротьби з емерджентними хворобами	6
8.	Розробка заходів профілактики та боротьби з екзотичними інфекціями у тварин	6
9.	Розробка заходів профілактики та боротьби з транскордонними хворобами	6
10.	Розробка заходів профілактики та боротьби з найбільш небезпечними хворобами тварин	6
11.	Розробка заходів профілактики та боротьби з факторними хворобами	6
12.	Законодавчі акти МЕБ та ЄС у боротьбі й контролі із інфекційними хворобами тварин.	6
13.	Розробка заходів профілактики та боротьби із зоонозами тварин	3
ВСЬОГО		75

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

(вибрати необхідне чи доповнити)

- усне або письмове опитування;
- тестування;

- захист лабораторних/практичних робіт;
- захист рефератів;

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

- проблемне навчання;
- практико-орієнтоване навчання;
- кейс-метод;
- проєктне навчання;
- перевернутий клас;
- навчальні дискусії та дебати.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Факторні інфекційні хвороби тварин: епізоотологія, біозахист і стратегії контролю		
Лекція 1. Естафетна та неестафетна передача збудника при факторних інфекційних хворобах тварин: механізми формування епізоотичного процесу та стратегії його контролю.	Визначати особливості естафетної та неестафетної передачі збудників інфекцій. Пояснювати механізми формування епізоотичного процесу при факторних хворобах. Аналізувати шляхи впливу факторів навколишнього середовища на розвиток епізоотій. Обґрунтовувати стратегії контролю факторних інфекцій у тваринництві.	-
Лабораторна/практична робота 1. Анаеробна ентеротоксемія тварин. Браздот. Бешиха.	Розпізнавати клінічні прояви та патологоанатомічні зміни при зазначених хворобах. Визначати збудників захворювань методами мікробіологічної діагностики. Інтерпретувати лабораторні дані для постановки діагнозу. Формулювати заходи первинної профілактики та боротьби із зазначеними захворюваннями.	10
Самостійна робота. Розробка заходів профілактики та боротьби з наеробними інфекціями тварин.	Аналізувати епізоотологічні особливості анаеробних інфекцій. Розробляти комплексні профілактичні програми з урахуванням специфіки господарства. Обґрунтовувати вибір вакцин, антисептиків та біозахисних заходів.	8
Лабораторна/практична робота 2. Гемофільозний полісерозит. Дизентерія. Нодулярний дерматит. Сап.	Розпізнавати основні ознаки захворювань та їх наслідки. Відбирати матеріал для лабораторної діагностики. Застосовувати методи мікробіологічного та серологічного дослідження. Планувати епізоотичні заходи у разі виявлення хвороби.	10
Самостійна робота. Розробка заходів профілактики та боротьби з анаеробною ентеротоксемією у тварин.	Описати цикл розвитку збудника та фактори, що сприяють хворобі. Визначити критичні точки в системі біобезпеки господарства. Розробити ефективний план профілактики з урахуванням ризиків.	8
Лекція 2. Комплексна профілактика факторних хвороб тварин: сучасні підходи, біозахист та роль технологічного менеджменту	Пояснювати сучасні підходи до профілактики факторних хвороб. Характеризувати поняття біозахисту в умовах інтенсивного тваринництва. Аналізувати вплив менеджменту та умов утримання на захворюваність тварин. Пропонувати інтегровані стратегії попередження факторних хвороб.	-

Лабораторна/практична робота 3. Стрептококоз. Вібриоз. Мит. Некробактеріоз.	Визначати клінічні особливості та ураження, спричинені відповідними збудниками. Проводити базову диференційну діагностику. Обґрунтовувати вибір методів профілактики та лікування.	10
Самостійна робота. Розробка заходів профілактики та боротьби з туберкульозом у тварин.	Аналізувати джерела інфекції та шляхи передачі. Визначати стратегії ранньої діагностики та моніторингу. Розробляти ефективні протитуберкульозні заходи в умовах господарства.	8
Лабораторна/практична робота 4. Колібактеріоз. Коліентеротоксемія. Пастерельоз. Сальмонельоз.	Розрізняти патогенні властивості грамнегативних бактерій, що викликають ентерит. Проводити відбір проб та базові тести ідентифікації збудників. Розробляти заходи щодо попередження та обмеження поширення ентеробактеріальних інфекцій.	10
Самостійна робота. Розробка заходів профілактики та боротьби з брадзотом та бешихою.	Описати клінічну картину й патогенез обох захворювань. Розробити профілактичні заходи з урахуванням анаеробного характеру збудників. Враховувати сезонність, екологічні умови та імунний статус тварин при плануванні протиепізоотичних дій.	6
Лекція 1. Естафетна та неестафетна передача збудника при факторних інфекційних хворобах тварин: механізми формування епізоотичного процесу та стратегії його контролю.	Визначати особливості естафетної та неестафетної передачі збудників інфекцій. Пояснювати механізми формування епізоотичного процесу при факторних хворобах. Аналізувати шляхи впливу факторів навколишнього середовища на розвиток епізоотій. Обґрунтовувати стратегії контролю факторних інфекцій у тваринництві.	-
Модульна контрольна робота 1.	Факторні інфекційні хвороби тварин: епізоотологія, біозахист і стратегії контролю	30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Емерджентні, екзотичні та транскордонні інфекції тварин: глобальні виклики, біобезпека та ветеринарна відповідь у концепції 'Єдиного здоров'я'		
Лекція 3. Емерджентні та екзотичні інфекції тварин: глобальні виклики для ветеринарної медицини в контексті "Єдиного здоров'я".	Визначати поняття «емерджентні» та «екзотичні» інфекції. Аналізувати основні чинники, що сприяють появі та поширенню нових інфекцій. Оцінювати загрози, які емерджентні інфекції становлять для тварин, людей та довкілля. Пояснювати роль ветеринарної медицини у глобальній системі «Єдиного здоров'я». Обґрунтовувати необхідність міжнародного співробітництва в епідеміологічному нагляді.	-
Лабораторна/практична робота 5. Положення про “Надзвичайні протиепізоотичні комісії”, які документи та накази регламентують їх роботу. Принцип роботи та функції таких комісій. Загальна характеристика емерджентних інфекційних захворювань. Методи профілактики і захист території держави від занесення збудників емерджентних інфекційних захворювань. Законодавчі акти МЄБ та ЄС у боротьбі й контролі з цими інфекційними хворобами.	Описувати структуру та функції надзвичайних протиепізоотичних комісій. Знаходити та аналізувати документи, що регламентують їхню діяльність (накази, положення). Характеризувати емерджентні інфекції та загрози, які вони становлять. Описувати профілактичні заходи та принципи захисту державної території від занесення нових інфекцій. Інтерпретувати законодавчі акти МЄБ та ЄС у сфері контролю емерджентних хвороб.	10
Самостійна робота. Розробка заходів профілактики та боротьби з емерджентними хворобами	Аналізувати приклади емерджентних інфекцій, які нещодавно виникли або повернулися. Розробляти практичні плани заходів для недопущення поширення нових інфекцій у господарствах. Визначати заходи біозахисту, моніторингу та реагування відповідно до міжнародних вимог.	6
Лабораторна/практична робота 6. Розгляд аспектів емерджентності на	Пояснювати, як нові інфекції з'являються, змінюються або повертаються.	10

<p>прикладі (1) нових раніше невідомих науці інфекцій: геморагічна хвороба кролів, коронавірусний ентерит каченят; (2) відомих хвороб в нових, змінених формах прояву і перебігу: інфекційний бурсит курей, сальмонельоз; (3) старих, колись переможених інфекцій, що вийшли з-під контролю служб ветеринарної медицини: класична чума свиней, сказ, туберкульоз великої рогатої худоби.</p>	<p>Порівнювати механізми поширення та патогенезу між цими групами. Обґрунтовувати епідеміологічні ризики та стратегії стримування.</p>	
<p>Самостійна робота. Розробка заходів профілактики та боротьби з ринопневмонією серед конепоголів'я</p>	<p>Описувати клінічні форми ринопневмонії та шляхи її поширення. Аналізувати умови, що сприяють загостренню хвороби. Формулювати програму вакцинації та біозахисту проти ринопневмонії.</p>	6
<p>Лекція 4. Мутації, нові нозоареали та міжвидові переходи: трансформація відомих інфекцій тварин у XXI столітті.</p>	<p>Пояснювати біологічні механізми мутацій і рекомбінацій вірусів. Аналізувати наслідки зміни нозоареалів через глобалізацію та зміну клімату. Пояснювати міжвидові переходи збудників і ризики зоонозів. Обґрунтовувати роль ветеринарного нагляду у ранньому виявленні трансформованих інфекцій.</p>	-
<p>Лабораторна/практична робота 7. Загальна характеристика екзотичних інфекцій. Методи профілактики і захист території держави від занесення збудників екзотичних інфекційних захворювань. Законодавчі акти МЄБ та ЄС у боротьбі й контролі з цими інфекційними хворобами. Розгляд екзотичних інфекцій на прикладі африканської чуми коней, африканської чуми свиней, чуми великої рогатої худоби, катаральної гарячки овець.</p>	<p>Описувати характеристику основних екзотичних інфекцій. Аналізувати механізми їх поширення та шляхи занесення. Оцінювати заходи профілактики і захисту територій від інтродукції збудників. Орієнтуватися в міжнародному правовому полі (МЄБ, ЄС) з контролю за екзотичними інфекціями.</p>	10
<p>Самостійна робота. Розробка заходів профілактики та боротьби з грипом усіх видів тварин</p>	<p>Розрізняти типи грипу у різних видів тварин. Формулювати заходи контролю і вакцинації проти грипу. Пояснювати епідеміологічний зв'язок між тваринами і людьми щодо грипу.</p>	6
<p>Лабораторна/практична робота 8. Транскордонні інфекційні хвороби. Ящур. Чума великої рогатої худоби. Контагіозна плевропневмонія великої рогатої худоби. Віспа овець та кіз. Чума дрібних жуйних. Високопатогенний грип птаці.</p>	<p>Наводити характеристику основних транскордонних хвороб (ящур, чума ВРХ, віспа тощо). Пояснювати особливості їх розповсюдження та стратегії стримування. Розробляти базові плани профілактичних заходів у прикордонних зонах. Пояснювати вимоги міжнародних актів щодо повідомлення та реагування на спалахи.</p>	10
<p>Самостійна робота. Розробка заходів профілактики та боротьби з екзотичними інфекціями у тварин</p>	<p>Визначати перелік екзотичних інфекцій, актуальних для України. Розробляти заходи недопущення занесення інфекцій через імпорт/експорт. Пропонувати моделі взаємодії служб при підозрі на екзотичну хворобу.</p>	6
<p>Самостійна робота. Розробка заходів профілактики та боротьби з транскордонними хворобами</p>	<p>Аналізувати ризики, пов'язані з транскордонним переміщенням тварин. Розробляти комплекс профілактичних дій та реагування у разі підозри. Враховувати міжнародні зобов'язання країни у сфері ветеринарного захисту.</p>	6

Модульна контрольна робота 2.	Емерджентні, екзотичні та транскордонні інфекції тварин: глобальні виклики, біобезпека та ветеринарна відповідь у концепції 'Єдиного здоров'я'	30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Біотероризм, зоонозні загрози та біобезпека: роль тварин у виникненні висококонтагіозних інфекцій		
Лекція 5. Ремерджентні і транскордонні інфекційні хвороби тварин: повернення «старих загроз» та виклики для національної безпеки	Визначати поняття ремерджентних інфекцій і наводити приклади «старих» хвороб, які повернулися. Аналізувати епідеміологічні причини повторного спалаху певних інфекцій. Пояснювати вплив транскордонних інфекцій на національну біобезпеку. Обґрунтовувати необхідність міжнародної взаємодії у стримуванні таких хвороб.	-
Лабораторна/практична робота 9. Розгляд зв'язку виникнення найбільш небезпечних інфекційних захворювань людей із резервуарною роллю різних видів тварин і птиці гарячки Марбург, Ебола, гарячки Західного Нілу,	Встановлювати роль різних видів тварин у збереженні й передачі вірусів. Аналізувати приклади зоонозних інфекцій із високою летальністю. Визначати потенційні джерела зараження в дикій фауні. Обґрунтовувати превентивні заходи на межі ветеринарії та медицини.	10
Самостійна робота. Розробка заходів профілактики та боротьби з найбільш небезпечними хворобами тварин	Розробляти комплекс заходів біозахисту проти високопатогенних інфекцій. Обґрунтовувати вибір методів вакцинації, ізоляції, моніторингу. Інтерпретувати нормативні документи щодо роботи з небезпечними збудниками.	8
Лабораторна/практична робота 10. Розгляд зв'язку виникнення найбільш небезпечних інфекційних захворювань людей із резервуарною роллю різних видів тварин і птиці гарячки жовта гарячка, аргентинська геморагічна гарячка, гарячки геморагічна гарячка Мачупо, Хвороба річки Потомак	Визначати резервуарні види тварин для особливо небезпечних гарячок. Пояснювати епідеміологічні шляхи виникнення спалахів. Характеризувати ризики для ветеринарної служби при контакті з такими тваринами.	10
Самостійна робота. Розробка заходів профілактики та боротьби з факторними хворобами	Аналізувати вплив умов утримання та стрес-факторів на розвиток інфекцій. Формувати плани біозахисту при факторно-обумовлених хворобах. Розробляти технологічні рекомендації для профілактики.	8
Лекція 6. Біотероризм як загроза ветеринарній біобезпеці: національний і глобальний контекст.	Пояснювати сутність біотероризму та його відмінність від природних спалахів. Ідентифікувати збудників, які можуть бути використані як біологічна зброя. Оцінювати уразливість системи ветеринарної біобезпеки. Формулювати стратегії попередження та реагування на біотерористичні загрози.	-
Лабораторна/практична робота 11. Розгляд зв'язку виникнення найбільш небезпечних інфекційних захворювань людей із резервуарною роллю різних видів тварин і птиці Крим-Конго, геморагічна гарячка з нирковим синдромом	Визначати зоонозний потенціал Крим-Конго та подібних вірусів. Оцінювати ризики передачі через домашніх або диких тварин. Обґрунтовувати заходи персонального захисту ветеринарів та фермерів.	10
Самостійна робота. Законодавчі акти МЄБ та ЄС у боротьбі й контролі із інфекційними хворобами тварин.	Орієнтуватися в міжнародних нормативних актах щодо боротьби з інфекційними хворобами тварин. Застосовувати вимоги міжнародних стандартів на практиці. Пояснювати юридичні основи контролю за поширенням транскордонних хвороб.	8
Лекція 7. Збудники інфекційних хвороб тварин як потенційні агенти	Характеризувати біологічні властивості збудників, що можуть бути використані у терористичних цілях.	-

біотероризму: біологічні властивості, патогенність, наслідки використання.	Визначати критерії небезпечності патогенів. Аналізувати потенційні наслідки їхнього використання для тваринництва та суспільства. Обґрунтувати необхідність створення систем раннього попередження.	
Лабораторна/практична робота 12. Розгляд зв'язку виникнення найбільш небезпечних інфекційних захворювань людей із резервуарною роллю різних видів тварин і птиці гарячки к'ясанурська лісова хвороба, гарячка денге, чикунчун'я	Пояснювати цикли передачі екзотичних вірусів через тварин. Оцінювати епідемічні ризики в разі занесення в нові регіони. Формувати рекомендації для запобігання трансмісивному поширенню.	10
Самостійна робота. Розробка заходів профілактики та боротьби із зоонозами тварин	Ідентифікувати зоонозні інфекції тварин, небезпечні для людини. Розробляти заходи профілактики з урахуванням біобезпеки й гуманного ставлення. Планувати комунікацію з населенням у випадку зоонозної загрози.	6
Лекція 8. Стемпінг-аут, як стратегія ліквідації небезпечних інфекцій: підходи до боротьби та біозахисту при спалахах хвороб високої загрози	Пояснювати суть методу "стемпінг-аут" у ветеринарній практиці. Розрізняти підходи до стримування, викорінення та ліквідації інфекцій. Формулювати план дій при спалахах високопатогенних захворювань. Аргументувати доцільність або обмеження застосування даної стратегії у різних сценаріях.	-
Модульна контрольна робота 3.	Біотероризм, зоонозні загрози та біобезпека: роль тварин у виникненні висококонтагіозних інфекцій	30
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/3 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проект/робота (за наявності)		-

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn
- Спеціальна епізоотологія (<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4344>);
- Епізоотологія та інфекційні хвороби. Ч2
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Aiello S. E., Moses M. A. (eds.). The Merck Veterinary Manual. 11th ed. Whitehouse Station, NJ: Merck & Co., Inc., 2016. 2945 p.
2. Hartmann K., Sykes J. (ред.). Canine Infectious Diseases: Self-Assessment Color Review. Boca Raton: CRC Press, 2018. 288 с.
3. Holubovska O. A., Andreichyn M. A., Shkurba A. V. [et al.]; ed. by Holubovska O. A. Infectious Diseases: textbook. Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2018. 664 p.
4. Melnyk V. V., Martyniuk O. G., Nedosiekov V. V., Radzykhovskiy M. L. Glossary of epidemiological terms: study guide. Kyiv: NUBiP of Ukraine, 2024. 104 p.
5. MSD veterinary manual [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.msdsvetmanual.com/>
6. Radostits O. M., Gay C. C., Hinchcliff K. W., Constable P. D. Veterinary Medicine: A Textbook of the Diseases of Cattle, Horses, Sheep, Pigs, and Goats. 11th ed. Saunders Elsevier, 2014. 2065 p.
7. Sykes J. E. (ред.). Greene's Infectious Diseases of the Dog and Cat. 5th ed. St. Louis: Elsevier, 2022. 1818 с.
8. Thrusfield M. Veterinary Epidemiology. 4th ed. Wiley-Blackwell, 2018. 888 p.
9. Weese J. S., Evason M. (ред.). Infectious Diseases of the Dog and Cat: A Color Handbook. Boca Raton: CRC Press, 2019. 320 с.
10. Ветеринарний простір [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.vet.ua/>
11. Всесвітня організація охорони здоров'я тварин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.woah.org/en/home/>
12. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dpss.gov.ua/>
13. Кассіч В. Ю., Ушкалов В. О., Волосянко О. В. [та ін.]; за заг. ред. Кассіча В. Ю. Туберкульоз тварин в Україні та засоби діагностики та боротьби з ним: кол. монографія. Одеса, 2020. 130 с.
14. Кафедра ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nubip.edu.ua/node/1178>
15. Коваленко В. Л., Гаркавенко Т. О., Сонько М. П. Ветеринарна дезінфекція, дезодорація, дезінсекція, дезінвазія, дератизація. Київ, 2019. 33 с.
16. Козловська Г. В., Васильєва Т. Б., Мазур Т. В. Ешерихіози тварин: монографія. Київ: ФОП Ямчинський О. В., 2021. 113 с.
17. Корнієнко Л. Є., Бусол В. О., Недосєков В. В. [та ін.]; за ред. Бусола В. О., Корнієнка Л. Є. Хронічні інфекційні хвороби тварин. Біла Церква, 2009. 291 с.
18. Корнієнко Л. Є., Бусол В. О., Недосєков В. В. [та ін.]; за ред. Корнієнка Л. Є. Інфекційні хвороби тварин з везикулярним синдромом: навч. посіб. Біла Церква: БДАУ, 2011. 272 с.
19. Корнієнко Л. Є., Наливайко Л. І., Недосєков В. В. [та ін.]; за ред. Корнієнка Л. Є. Інфекційні хвороби птиці: навч. посіб. Херсон: Олді-плюс, 2019. 528 с.
20. Литвин В. П., Олійник Л. В., Корнієнко Л. Є. [та ін.]. Факторні хвороби сільськогосподарських тварин. Біла Церква, 2002. 303 с.

21. Литвиненко В. М., Мельник В. В., Недосеков В. В., Сорокіна Н. Г., Мартинюк О. Г.; за ред. Литвиненка В. М. Епізоотологія інфекційних хвороб у схемах і діаграмах: наоч. посібник. Ч. 1. Київ: Ред.-вид. від. НУБіП України, 2021. 165 с.
22. Литвиненко В. М., Мельник В. В., Сорокіна Н. Г., Ситюк М. П., Стець В. В.; за ред. Литвиненка В. М. Епізоотологія інфекційних хвороб у схемах і діаграмах: наоч. посібник. Ч. 2. Київ: Ред.-вид. від. НУБіП України, 2022. 165 с.
23. Мельник В. В., Недосеков В. В., Мартинюк О. Г., Ситнік В. А. Словник епідеміологічних термінів: навч. посіб. Київ: ФОП Ямчинський О. В., 2023. 123 с.
24. Навчально-інформаційний портал НУБіП України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://elearn.nubip.edu.ua>
25. Недосеков В. В. [та ін.] Інфекційні хвороби коней: навчальний посібник. Київ: Науково-методичний центр ВФПО, 2021. 141 с.
26. Недосеков В. В. [та ін.] Інфекційні хвороби птиці: електрон. посібник. Київ: [б. в.], 2020.
27. Недосеков В. В., Блаха Т., Ситюк М. П. [та ін.]. Основи біобезпеки та благополуччя тварин: монографія. Ніжин, 2021. 252 с.
28. Недосеков В. В., Гонтарь А. М., Сорокіна Н. Г., Кісера Я. В. Інфекційні хвороби собак і котів: навч. посіб. Київ: НМЦ «Агроосвіта», 2021. 98 с.
29. Недосеков В. В., Мельник В. В., Макаров В. В. Транскордонні хвороби тварин з основами стемпінг-ауту: навч. посіб. Херсон: Грінь ДС, 2015. 336 с.
30. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.fao.org/animal-health/en>
31. Радзиховський М. Л., Дишкант О. В., Мельник В. В. [та ін.]. Коронавірусні інфекції у собак: монографія. Житомир: ПП «Євро-Волинь», 2023. 228 с.
32. Синицин В. А. (ред.). Проблеми інфекційних хвороб тварин: монографія. Ніжин: ПП Лисенко М. М., 2015. 544 с.
33. Феценко Ю. І., Журило О. А., Барбова А. І. Лабораторна діагностика туберкульозної інфекції: навч. посіб. Київ: ВСВ «Медицина», 2019. 304 с.